

V Bruseli 16. augusta 2022
(OR. en)

11802/22

ENER 394
ECOFIN 802

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	5. augusta 2022
Komu:	Generálny sekretariát Rady
Č. dok. Kom.:	COM(2022) 385 final
Predmet:	SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE o realizácii Európskeho energetického programu pre oživenie a Európskeho fondu pre energetickú efektívnosť

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2022) 385 final.

Príloha: COM(2022) 385 final

V Bruseli 5. 8. 2022
COM(2022) 385 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o realizácii Európskeho energetického programu pre oživenie a Európskeho fondu pre energetickú efektívnosť

{SWD(2022) 204 final}

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o realizácii Európskeho energetického programu pre oživenie a Európskeho fondu pre energetickú efektívnosť

Odolná infraštruktúra je základom energetickej únie. V minulom roku 2021 sa regionálna spolupráca výrazne posilnila.

Pri finančnej podpore dôležitých infraštruktúr spoločného záujmu v rámci integrácie trhov s elektrickou energiou a plynom a posilňovania bezpečnosti dodávok energie zohrával Európsky energetický program pre oživenie v tomto kontexte kľúčovú úlohu.

I. POKROK V REALIZÁCII PROGRAMU

Energetická infraštruktúra a inovácie, ktoré sú hnacou silou Európskeho energetického programu pre oživenie (EEPO), sú v súčasnosti rovnako dôležité ako v roku 2009, keď bol program vytvorený.

V tejto správe sa za každú časť programu EEPO uvádza, aký pokrok bol dosiahnutý pri vykonávaní projektov a realizácii Európskeho fondu pre energetickú efektívnosť (EEEF). Táto správa nadväzuje na správu, ktorá bola prijatá v roku 2021¹. Týka sa vykonávania projektov v období od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 a platieb realizovaných počas tohto obdobia.

II. CELKOVÁ REALIZÁCIA PROJEKTU (EEPO)

Ku koncu decembra 2021 bolo uzavretých (dokončených alebo ukončených) 57 z celkového počtu 59 projektov a príjemcom boli vyplatené celkovo 2 615 657 214 EUR (po odpočítaní príkazov na vymáhanie sumy 203 322 313 EUR) (pozri prílohu).

Situácia v oblasti infraštruktúry v plynárenstve a elektroenergetike: väčšina projektov je dokončená a dva projekty prebiehajú.

Podstatný pokrok dosiahli realizátori integrácie veternej energie na mori (OWE) do siete a realizátori posledného zostávajúceho projektu zachytávania a ukladania oxidu uhličitého (ďalej len „CCS“) sa rozhodli ukončiť finančnú podporu projektu.

Komisia sa rozhodla zachovať svoju finančnú podporu pre investorov, kým bude aj naďalej jasné, že konečné investičné rozhodnutie (FID) je možné a projekt aj naďalej predstavuje zásadný význam pre spoločnosť.

¹ Správa za rok 2020 prijatá 26. novembra. 2021, COM(2021) 670 final.

1. INFRAŠTRUKTÚRA V PLYNÁRENSTVE A ELEKTROENERGETIKE

V rámci podprogramu EEPO pre infraštruktúru sa podporilo 44 projektov v troch hlavných oblastiach činností (prepojenia v plynárenstve, reverzný tok plynu a elektrická energia).

Vyčlenila sa celková suma 2 267 574 462 EUR, z ktorej sa prijímateľom do 31. decembra 2021 vyplátilo 1 692 273 968 EUR. Platby sú podmienené pevným záväzkom prijímateľov realizovať projekt prostredníctvom konečného investičného rozhodnutia.

1.1. DOTERAJŠÍ POKROK

Doteraz bolo dokončených 42 zo 44 projektov infraštruktúry, štyri boli ukončené a dva projekty prebiehajú.

V odvetví elektrickej energie bolo dokončených všetkých 12 projektov.

V oblasti prepojení v plynárenstve sa dokončilo 13 z 18 projektov; dva postupujú podľa nového zmeneného harmonogramu a tri boli ukončené.

V oblasti projektov reverzného toku a prepojení v strednej a východnej Európe bolo dokončených 13 projektov a jeden projekt v Rumunsku Komisia ukončila v septembri 2014.

Od poslednej správy o realizácii EEPO možno vyzdvihnúť najmä pokrok v týchto oblastiach:

- Prepojenie Grécka a Bulharska (IGB) je kľúčovou trasou na prepravu plynu z TAP a gréckeho skvapalneného zemného plynu na sever a predstavuje dôležitý projekt na diverzifikáciu dodávok plynu v regióne juhovýchodnej Európy. Ide o projekt spoločného záujmu (PCI 6.8.1) a prioritný projekt v oblasti energetickej konektivity v strednej a juhovýchodnej Európe (CESEC). Komisia tomuto projektu od začiatku poskytuje politickú a finančnú podporu. Projekt získal 45 miliónov EUR z Európskeho energetického programu pre oživenie a 39 miliónov EUR z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Výstavba projektu bola dokončená v júli 2022 a jeho uvedenie do prevádzky sa predpokladá v októbri 2022.
- Ministerstvo energetiky, obchodu, priemyslu a cestovného ruchu v Cyperskej republike pripravuje realizáciu prijímacieho terminálu zemného plynu, ktorý prispeje k diverzifikácii cyperského energetického mixu a k ukončeniu energetickej izolácie ostrova, ako aj k uľahčeniu hospodárskej súťaže v oblasti výroby elektrickej energie zo zemného plynu nezávislými výrobcami. Podľa informácií, ktoré poskytol predkladateľ projektu, sa má zariadenie LNG uviesť do prevádzky na budúci rok.

Pokiaľ ide o plynovody na Cypre, podľa predkladateľovho zhrnutia technickej realizácie za rok 2021 bude projekt dokončený do roku 2026. Pokiaľ ide o tieto plynovody potrebné na prepravu plynu z LNG na miesto určenia, orgány opätovne prehodnocujú svoje názory, pokiaľ ide o lokality, v ktorých budú vybudované zariadenia na výrobu zemného plynu, a v dôsledku toho sa zmenilo príslušné smerovanie plynovodov, ako aj harmonogram.

2. PROJEKTY VETERNEJ ENERGIE NA MORI

2.1. DOTERAJŠÍ POKROK

Podprogram pre veternú energiu na mori pozostával z deviatich projektov, pričom podpora vo výške 565 miliónov EUR bola rozdelená medzi dve hlavné oblasti činností:

- rozsiahle testovanie, výrobu a rozmiestňovanie inovačných turbín a základových konštrukcií na mori (šesť projektov) a
- rozvoj modulárnych riešení integrovania prenosu veľkých objemov veternej elektrickej energie do siete (tri projekty).

Sedem z deviatich projektov bolo dokončených a dva boli ukončené predčasne. Na projekty sa vyplatilo 427 190 976 EUR (po odpočítaní príkazov na vymáhanie).

2.2. DOTERAJŠÍ POKROK PODEA ODVETVÍ

2.2.1. Pokrok v oblasti inovačných turbín a konštrukcií na mori

Pokiaľ ide o veterný park Aberdeen Offshore Wind Farm, spoločnosť Vattenfall 1. júla 2018 vo veternom parku na mori „Aberdeen Bay“ spustila prevádzku jedenástich veterných turbín s najväčšou kapacitou na svete (v tom čase 8,8 MW na turbínu, v súčasnosti existujú turbíny s menovitým výkonom 12 MW). V septembri 2018 sa uskutočnilo oficiálne otvorenie Offshore Wind Deployment Centre (Aberdeen Offshore Wind Farm). Posledné správy týkajúce sa projektu boli predložené a schválené v júli 2020.

2.2.2. Pokrok v oblasti integrácie veternej energie do siete

Vykonávanie dvoch zvyšných projektov, Kriegers Flak a COBRACable, vo všeobecnosti postupovalo podľa očakávaní.

V septembri 2019 bolo do prevádzky uvedené prepojenie COBRACable medzi Dánskom a Holandskom. Projekt COBRACable sa skončil v decembri 2019. Záverečná správa predložená v marci 2020 bola schválená a projekt bol ukončený.

Prevádzka Kriegers Flak – kombinované sieťové riešenie (tzv. Combined Grid Solution) – sa začala v decembri 2020, čo bol zároveň dátum ukončenia projektu. Záverečná správa predložená v marci 2021 bola schválená a podávanie záverečných správ týkajúcich sa projektu bolo ukončené.

3. ZACHYTÁVANIE A UKLADANIE OXIDU UHLIČITÉHO

Podprogram EEPO pozostával zo šiestich projektov a podpory vo výške 1 miliardy EUR, ktoré sa zameriavajú na demonštráciu úplného procesu zachytávania, dopravy a ukladania uhlíka.

Jeden projekt (Compostilla v Španielsku) sa dokončil a jeho výsledkom sú funkčné pilotné zariadenia na zachytávanie, dopravu a ukladanie oxidu uhličitého. Štyri projekty sa ukončili predčasne rozhodnutím realizátorov projektu neinvestovať. Jeden projekt bol zastavený pred dokončením. Na tieto projekty sa vyplatilo 387 099 179 EUR (po odpočítaní príkazov na vymáhanie sumy v celkovej výške 145 294 400 EUR).

III. EURÓPSKY FOND PRE ENERGETICKÚ EFEKTÍVNOSŤ (EEEF)

V decembri 2010 bolo z Európskeho energetického programu pre oživenie (EEPO) vyčlenených 146,3 milióna EUR na finančný nástroj podporujúci projekty v oblasti udržateľnej energetiky². Suma 125 miliónov EUR bola pôvodne viazaná ako príspevok EÚ na Európsky fond pre energetickú efektívnosť (EEEF). Fond EEEF bol vytvorený v júli 2011 a dosiahol celkový objem 265 miliónov EUR³ spolu s grantovým nástrojom technickej pomoci s rozpočtom 20 miliónov EUR a sumou 1,3 milióna EUR určenou na činnosti zamerané na zvyšovanie informovanosti.

Grantový nástroj technickej pomoci umožnil podporu investícií⁴, ktoré pomáhajú dosiahnuť ambiciózne ciele EÚ v oblasti klímy v niekoľkých členských štátoch vrátane Španielska, Portugalska, Francúzska, Dánska, Spojeného kráľovstva, Írska, Holandska a Belgicka. Po uplynutí lehoty na pridelenie grantového nástroja technickej pomoci Komisia v roku 2020 vrátila do rozpočtu EÚ sumu počiatočných pridelených prostriedkov vo výške 4 498 415 EUR (pozri prílohu). Z fondu EEEF sa poskytuje na mieru prispôsobené financovanie (dlhové aj kapitálové nástroje) na projekty energetickej efektívnosti, energie z obnoviteľných zdrojov a čistej mestskej dopravy. Prijímateľmi sú miestne alebo regionálne verejné orgány alebo súkromné subjekty konajúce v ich mene.

1. DOTERAJŠÍ POKROK

Do portfólia fondu pribudla v roku 2021 jedna nová transakcia:

- EEEF v spolupráci s VIPA – Litovská agentúra pre rozvoj verejných investícií – zriadila platformu „Rozvoj udržateľných zdrojov“⁵. Financujú sa z nej investície prispievajúce k zmierneniu zmeny klímy. Na zriadenie platformy poskytli EEEF spolu s VIPA 12 miliónov EUR. Očakáva sa, že toto financovanie umožní úvery na energetickú efektívnosť a energiu z obnoviteľných zdrojov vo výške viac ako 37 miliónov EUR so zameraním na investície vo verejnom aj v súkromnom sektore.

Od vzniku EEEF do 30. septembra 2021 sa v rámci EEEF podpísali zmluvy so 17 projektmi v hodnote 176 miliónov EUR, vďaka ktorým sa vytvorili konečné investície vo výške 324 miliónov EUR.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1233/2010 z 15. decembra 2010, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 663/2009, ktorým sa ustanovuje program na podporu oživenia hospodárstva udelením finančnej pomoci Spoločenstva na projekty v oblasti energetiky.

³ Ďalšie investície popri investíciách Európskej komisie poskytli: Európska investičná banka (75 mil. EUR), Cassa Depositi e Prestiti SpA (CDP) (60 mil. EUR) a investičný správca Deutsche Bank (DB) (5 mil. EUR) a v roku 2020 Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU) (10 mil. EUR).

⁴ Podrobnejšie informácie o týchto investíciách je možné získať z nasledujúceho zdroja: <https://www.eeef.lu/european-commission-ta-facility.html>.

⁵ Podrobnosti sú k dispozícii na adrese: <https://www.eeef.lu/news-detail/vipa-and-eeef-join-forces-to-invest-in-sustainable-projects-in-lithuania.html>.

Na základe rámca EEEF na posudzovanie projektov a podávanie správ⁶ o úspore ekvivalentu CO₂ a primárnej energie sa vďaka investíciám z jeho zdrojov do septembra 2021 dosiahli úspory takmer 584 235 ton CO₂ a úspory primárnej energie⁷ vo výške 769 801 MWh.

⁶ Štvrťročná správa EEEF, 3. štvrťrok 2021, strana 5, k dispozícii na adrese: https://www.eeef.lu/quarterly-reports.html?file=files/downloads/Quarterly_Reports/2021/eeef-Quarterly-Report-2021-Q3.pdf.

⁷ Kumulatívne úspory primárnej energie sa uvádzajú len v prípade energetickej efektívnosti a technológií čistej mestskej dopravy; zahŕňajú kalkulácie od finančnej závierky až po splatnosť úveru založené na odhadoch v prípade projektov vo výstavbe a projektov v prevádzke menej ako jeden rok, ako aj skutočné údaje pri projektoch, ktoré sú v prevádzke aspoň jeden rok. Úspory sú uvádzané vo vzťahu k celkovému objemu investícií projektu (t. j. investície z fondu EEEF a z iných zdrojov).

2. Nástroj technickej pomoci fondu EEEF

Európsky fond pre energetickú efektívnosť zriadil v novembri 2016 nový nástroj technickej pomoci. Fond na základe nástroja technickej pomoci Európskej komisie, ktorý spravuje EEEF, zriadil nový nástroj na podporu ambiciózných verejných subjektov s perspektívnymi investičnými projektmi v oblasti udržateľnej energetiky. Projekty sa majú týkať oblasti energetickej efektívnosti, malovýroby energie z obnoviteľných zdrojov a/alebo iniciatív v oblasti verejnej dopravy. Fond EEEF podporuje prijímateľov – regióny, mestské samosprávy, univerzity, verejné nemocnice a ďalšie verejné subjekty z členských štátov EÚ – poskytovaním konzultačných služieb k plánovaným investíciám, ako sú vypracovanie štúdií uskutočniteľnosti, energetické audity, právne služby a analýzy hospodárskej životaschopnosti. Nástroj technickej pomoci fondu EEEF je financovaný nástrojom ELENA (Európsky nástroj miestnej pomoci v oblasti energie) v rámci programu Európskej únie Horizont 2020. Do decembra 2021 sa z tohto nástroja už podporilo osem prijímateľov v Taliansku, Španielsku a Litve.

3. Hlavné závery a výhľad

Fond EEEF postupne dosahuje solídne výsledky v oblasti ziskových investícií a po desiatich rokoch fungovania už podporil 17 veľmi špecifických projektov⁸ (z ktorých dva už boli splatené s výnosmi reinvestovanými do fondu) v rámci rôznych technológií v ôsmich členských štátoch a v Spojenom kráľovstve.

IV. CELKOVÉ ZÁVERY

Program EEPO dosiahol dobré výsledky. Dokončilo sa všetkých 12 projektov v odvetví elektrickej energie a väčšina projektov v oblasti infraštruktúry v plynárenstve; pričom v rokoch 2022 a 2026 sa očakáva dokončenie dvoch projektov v odvetví zemného plynu. Prísna kontrola, ktorú Európska komisia vykonáva pri vykonávaní a monitorovaní projektov, prispela k zvýšeniu efektívnosti nástroja.

Projekty veternej energie na mori boli zložitejšie, než sa očakávalo, ale realizátorom a stavebníkom sa podarilo nájsť riešenia na ich dokončenie – v niektorých prípadoch predĺžením trvania zmlúv. Program EEPO počas 12 rokov svojho trvania pomohol získať technické poznatky a prispel k rozvoju technológií v rámci prepojení v oblasti veternej energie na mori.

Aj keď finančná podpora programu EEPO nebola dostatočná na to, aby spoločnosti motivovala k realizácii komerčných demonštračných projektov CCS, Komisia aj naďalej považuje technológiu CCS (jediná spoľahlivá technológia na dlhodobé ukladanie oxidu uhličitého) za dôležitú pri dekarbonizácii, vo všeobecnosti v prípade EÚ, a najmä v prípade energeticky a uhlíkovo náročných odvetví.

Z fondu EEEF sa už investovalo do viacerých projektov energetickej efektívnosti a tento fond bude naďalej rozširovať svoje portfólio, poskytovať finančné riešenia a dosahovať zisk v prospech svojich akcionárov. Fond EEEF slúži aj ako vzor pre inovačné finančné nástroje, pretože investuje do nákladovo efektívnych a dostatočne pripravených projektov v oblasti

⁸ Štvrťročná správa EEEF, 3. štvrťrok 2021, strany 10-15, k dispozícii na adrese: https://www.eef.lu/quarterly-reports.html?file=files/downloads/Quarterly_Reports/2021/eeef-Quarterly-Report-2021-Q3.pdf.

udržateľnej energetiky, ktoré dokážu pritiahnúť súkromný kapitál, pričom preukazuje rentabilitu týchto investícií a dosahuje spoľahlivé výsledky.